

A kultúra a mindennapjaimat jelenti

Beszélgetés Krucsainé Herter Anikóval

A Nemzeti Művelődési Intézet forgatócsoportja ellátogatott az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kulturáért Felelős Államtitkárságára, ahol Krucsainé Herter Anikó helyettes államtitkár asszonnyal beszélgetünk. Kulturális fejlesztésért és finanszírozásért felelős helyettes államtitkárként talán nem meglepő, hogy első kérdésünk: mit jelent az ön számára a kultúra.

Krucseiné Herter Anikó: Ahhoz, hogy a kérdésre válaszoljak, vissza kell menjünk egészen 1989-ig. Akkor, '89-ben kerültem be az Oktatási és Művelődési Minisztérium Kulturális Finanszírozási Főosztályára. Kezdetben ügyintézőként, viszont már akkor a kulturális intézmények finanszírozásával foglalkoztam. Nekem akkor dőlt el a sorsom, hogy a kulturális életet fogom támogatni a munkámmal. Ezt követően a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságánál dolgoztam közel húsz évig, egészen a főigazgatói poszt betöltéséig végigjártam a ranglétrát. Elsősorban a kulturális pályázatok támogatásán keresztül a kulturális élet sokszínű és minőségi megjelenését segítettam a munkámmal, majd helyettes államtit-

kárként folytatom ezt, elsősorban a kulturális beruházások és finanszírozásokért felelek, de azt gondolom, hogy a szakmai kérdésekben is több alkalommal találkoztunk már a Nemzeti Művelődési Intézet rendezvényein. Tehát arra a kérdésre, hogy mit is jelent nekem a kultúra, röviden az a válaszom, hogy a mindennapjaimat jelenti. A munkámat, az estéimet, mert azt gondolom, hogy nemcsak kultúragyártó az ember, hanem kultúrafogyasztó is. Úgy érzem, hogy az egész életemmel megpróbáltam eleget tenni annak a magam elé kítűzött célnak, hogy maximálisan támogatom a kultúrát, mindkét aspektusát tekintve.

Hévízi Róbert: *Hogyan látja, a magyar kultúrának milyen szerepe van a nemzeti összetartozás terén?*

K. H. A.: A kultúra egy olyan eszköz ebben a kérdéskörben, amely leginkább össze tudja kötni a külföldi magyarokat az anyaországgal. Intézményeink számos esetben jelennek meg határon túl előadásaikkal. Nagyon sok esetben köszönhetjük a határon túli programokat Magyarországon, úgy

érezem, hogy egy-egy előadással, közös bemutatóval, fesztivállal erősítjük a nemzeti összetartozást és hozzájárulunk ahhoz, hogy a magyarság kulturális identitása révén a mindennapokban megélhesse nemzeti hovatartozását.

H. R.: *Hogyan ítéli meg helyettes államtitkárként a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai feladatellátását?*

K. H. A.: A Nemzeti Művelődési Intézet a hazai közművelődés meghatározó intézménye. Olyan országos lefedettségű hálózattal rendelkezik, ami példaértékű, ennek köszönhetően nemcsak a központban végeznek módszer-

tani szakmai munkát, hanem a 19 megyében is. A kiterjedt hálózati struktúrájának köszönhetően eléri a kistelepüléseken élő lakosságot, a kistelepülésen szárbá szökkenő lokális kezdeményezéseket, mozgalmakat, segíti ezeknek a mozgalmaknak a fejlődését, tehát nagyon fontos szerepet tölt be annak érdekében, hogy a kulturális alapellátás eszménye a legkisebb településeken is megvalósulhasson. A törvénymódosítás kapcsán az Emberi Erőforrások Minisztériuma rendelete rögzítette, hogy közösségi színterek esetében legalább középfokú végzettséggel rendelkező munkatársnak, a közművelődési intézményben pedig felsőfokú végzettséggel rendelkező munkatársnak kell a szakmai feladatokat ellátniuk. Ezért az a küldetés, és az a feladatellátás, amelyet a Nemzeti Művelődési Intézet a szakmai képzések terén végez, nagy jelentőségű a közművelődés szakemberutánpótlásának megteremtése tekintetében.

H. R.: *Említette helyettes államtitkár asszony a háttérintézmények külföldi tevékenységét. Mi a véleménye az intézet Kárpát-medencére kiterjedő tevékenységéről?*

K. H. A.: Nem vagyok egyedül azzal a gondolattal, hogy az intézet az egyik meghatározó központja lehet a Kárpát-medencei hálózat kialakításának. Rendezvényekkel, képzéseikkel, fejlesztő programjaikkal példaértékűen viszik el a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai a szakma értékeit, kiadványait és a közösségi művelődés elméleti és gyakorlati módszertanát a határainkon kívül élő magyarság közművelődési szakembereinek. Érzékelhetően intenzív és kiterjedt szakmai kapcsolatban állnak a külföldi régiók szakmai partnerszervezeteivel és intézményeivel.

H. R.: *Az elmúlt hat-hét évben nagyarányú beruházások történtek a kultúra, a közművelődés terüle-*

tén, ezek közé tartozik a Nemzeti Művelődési Intézet új székházának felépítése Lakiteleken. Ezzel kapcsolatban mi az, ami olvasóinknak is fontos információ lehet a beruházással kapcsolatban?

K. H. A.: A székház beruházásával kapcsolatos döntés nagyon fontos mérföldkő volt 2016-ban, amikor úgy döntött Magyarország Kormánya, hogy felépíti a Nemzeti Művelődési Intézet szimbolikus központját Lakiteleken. Az első évben, 2016-ban, 138 millió forintot kapott az intézet az épület tervezésére, és 1.581.000.000 forintot kapott a kivitelezésre. Szakmailag nagyon nagy kihívás volt, hogy vidéken fog megépülni a székház, hiszen el kellett a szakmával is fogadtatni azt aényt, melyet az eddigi feladatellátás alapfeladatok szintjén és számszerűen is alátámasztott, hogy nem Budapest-centrikus intézmény lesz a Nemzeti Művelődési Intézet, hanem a vidék közművelődését vidéki központból szervezi. Mint minden beruházásnál meg kellett küzdeni azzal az áremelkedéssel, ami az építőipari árak emelkedéséből fakadt. Ezért 2019-ben a kormány úgy döntött, hogy az épület megépítéséhez további 1,6 milliárd forintot biztosít.

H. R.: *Ön szerint mit jelent a magyar közművelődésnek a Lakiteleken felépült új székház?*

K. H. A.: Egy olyan szimbolikus székház épült meg, amely méltó központja lesz a hazai közművelődésnek; az elkövetkező években, hogyha azt halljuk, hogy közművelődés, akkor rögtön a lakiteleki székház, az épület által képviselt szellemiség fog az eszünkbe jutni. Természetesen nemcsak az épület idézi meg a hazai közművelődés központját, hanem annak az elkötelezett szakmai munkának az eredményei is, amelyek az elmúlt nyolc évben Magyarország közművelődését új pályára állították.

H. R.: *Mennyire haladt ütemeztetten ez a beruházás, az építkezés előkészítése és a kivitelezés?*

K. H. A.: A tervezetteknek megfelelően haladt, a tervek elkészültek, ütemesen haladtunk előre. Átmeneti megtorpanás csak akkor volt, amikor kiderült, hogy többletforrás szükséges az építőipari árak növekedése miatt, de azt gondoltam, hogy azt is viszonylag gyorsan sikerült megoldanunk azzal, hogy ezt a többletforrást a kormány biztosította. Ennek megfelelően ütemeztetten, tervszerűen haladt az

Székházbejárás 2020. október 3-án

A II. Pajtaszínházi Szemle megnyitása 2017. január 28-án. Fekete György, Krucsainé Herter Anikó, Vidnyánszky Attila, Kárpáti Árpád

építkezés a továbbiakban. Példaértékű volt.

H. R.: *Napjainkban hol tart ez a folyamat?*

K. H. A.: Januárban már rendelkezésre állt minden szükséges engedély, az épület használatbavételi engedélyét is megkapták. Az áprilisra tervezett székházátadás a pandémiás helyzet miatt sajnos nem valósulhatott meg, de hamarosan, október 3-án ünnepélyes keretek között átadják a székházat. A szakmai tevékenység már januártól méltó keretek között valósul meg a székházban, és ez a legfontosabb.

H. R.: *A beruházások kapcsán említettük a Nemzeti Művelődési Intézet székházat, de azért ejtsünk szót még a többi beruházásról is. Mik voltak ezek?*

K. H. A.: Ha a közművelődési területen maradunk, akkor a Budai Vigadó épülete az, ami szintén szimbolikus beruházás volt. A Liget Projektről nem kell sokat beszélni, mert mindenki tudja, hogy ez egy óriási projekt. A Magyar Állami Operaház felújítása, a Fővárosi Állat- és Növénykert megújítása is jelentős beruházások. A Modern Városok Program keretében nagyon sok vidéki színház felújítása, megújítása valósult meg, de meg-

szépültek az állatkertek is. A kultúra minden területét érintette ez az átfogó beruházássorozat.

H. R.: *Várhatóak a közeljövőben még hasonló volumenű felújítások, beruházások?*

K. H. A.: Most egyelőre, amit meg tudok említeni, az a Természettudományi Múzeum Debrecenbe történő költözése. Ennek a projektnek az előkészítési fázisában vagyunk, egyeztetünk a várossal. Ez egy nagy kihívás, hogy egy központi múzeumi intézmény átköltözik Debrecen városába, és ott kap méltó, új székházat.

H. R.: *Sokat beszéltünk a kultúráról a munka összefüggéseiben, de az interjú elején elmondta, kultúrafogyasztóként is maximalizmusra törekszik. Melyek az első emlékei a kultúrával kapcsolatban?*

K. H. A.: Ha visszatérünk a '89-es évhez, amikor bekerültem pályakezdőként egy nagyon jó csapatba, a szakmai területem a kulturális intézmények finanszírozásának a kérdése és felügyelete

volt. Nekem ez volt az egyik ilyen érdekes és meghatározó élményem, hogy pályakezdőként olyan nagy múltú, országos hírnevű intézmények munkáját segíthettem szakmailag, mint például az Operaház. Tizenegy intézmény tartozott hozzám annak idején. Az életem során az alapítványi iskolák elindítását tartom még nagyon izgalmas időszakoknak.

H. R.: *Magánemberként a kultúrának melyik részét kedveli a legjobban?*

K. H. A.: Nehezet kérdez, mert szeretem az előadóművészetet, szeretem a közművelődési feladatokkal kapcsolatos előadásokat, szeretek népzenet hallgatni, szeretek táncházba ugyancsak nézőként, de elmenni, szeretem a táncháztalálkozót. Az előadóművészet, azon belül a színház és a komolyzene is fontos szerepet tölt be az életemben.

H. R.: *A világunk folyamatosan változik, alkalmazkodni kell hozzá minden területnek. Ön hogyan képzelem el a kultúra, a közművelődés jövőjét?*

K. H. A.: Ez egy nagyon fontos kérdéskör az életünkben. A kormány 2020-ban közel 600 milliárd forintot fordít kulturális élet támogatására, ez GDP-arányosan 1,2%. Az, hogy most a pandémia miatt hogy fog alakulni, ez egy másik kérdés. De a tervek szerint ez GDP-arányosan 1,2%-ot jelent. Ez nagyon magas szám, sőt a környező országokhoz képest is kimagasló szám. Magyarország Kormánya számára fontos szempont, hogy a kulturális életben, eseményeken keresztül sokkal jobb és méltóbb életet élhessenek a magyar állampolgárok.

KRUCSAINÉ HERTER ANIKÓ igazgatásszervező, rendszerszervező, mérlegképes és államháztartási mérlegképes könyvelő, az Emberi Erőforrások Minisztériuma kulturális fejlesztésekért és finanszírozásért felelős helyettes államtitkára, 1997–2016 között a Nemzeti Kulturális Alap főigazgatója.